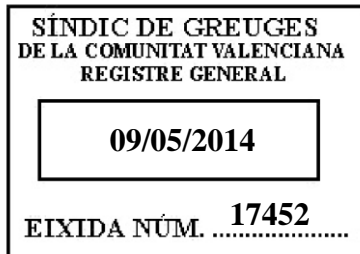

SÍNDIC DE GREUGES DE LA COMUNITAT VALENCIANA

Conselleria de Benestar Social
Hble. Sra. Consellera
c/ Castán Tobeñas, nº 77 CA90 - Torre 3
VALENCIA - 46018 (València)

=====
Ref. queixa núm. 1303702
=====

Assumpte: reducció de la prestació dependència

Hble. Sra.,

Justifiquem recepció del seu escrit, en relació amb la queixa de referència, iniciada a instàncies de la Sra. (...), sobre l'assumpte esmentat. De l'escrit, de la documentació aportada per la persona interessada i de totes les actuacions es dedueix que fins a l'agost de l'any passat 2012 percebia una prestació econòmica per a cures en l'entorn familiar que li havia estat reconeguda per un import de 416'98 euros, de la qual des d'aleshores es va detrarre el 15% addicional derivat de l'aportació de la Comunitat Valenciana.

Tot i això, però, és al gener 2013 quan, en percebre amb retard la mensualitat del novembre de 2012, rep la quantitat de 268'21 euros sense cap notificació que justifique esta dràstica rebaixa.

Vam demanar un informe a la Conselleria de Benestar Social, qui ens va informar el següent:

Que según consta en el expediente, con fecha 14 de mayo de 2007a Dª. (...) le fue reconocida una prestación económica para cuidados en el entorno familiar y apoyo a cuidadores no profesionales, mediante la correspondiente Resolución del Programa Individual de Atención al amparo de lo dispuesto en la Ley 39/2006, de 14 de diciembre de Promoción de la Autonomía Personal y Atención a las Personas en Situación de Dependencia y su normativa de desarrollo.

En primer lugar cabe señalar que la Generalitat, en materia de atención a las personas en situación de dependencia, para hacer sostenible financieramente esta política pública, y siendo consecuente con lo señalado en el artículo 18 de la Ley 39/2006, de 14 de diciembre de Promoción de la Autonomía Personal y Atención a

L'autenticitat d'este document electrònic pot ser comprovada en https://seu.elsindic.com		
Codi de validació: *****	Data de registre: 09/05/2014	Pàgina: 1
C/ Pasqual Blasco, 1 03001 - ALACANT. Tel. 900 21 09 70 / 965 93 75 00. Fax: 965 93 75 54 http://www.elsindic.com/		

las Personas en Situación de Dependencia que establece que la prestación económica para cuidados en el entorno familiar y apoyo a cuidadores no profesionales tendrá carácter excepcional, está dando prioridad a los servicios profesionalizados frente a los cuidadores no profesionales.

Por otra parte, y ya desde un punto de vista de la normativa vigente en la materia, indicar que la Resolución de 13 de julio de 2012 de la Secretaría de Estado de Servicios Sociales e Igualdad por la que se publica el Acuerdo del Consejo Territorial del Sistema de Autonomía Personal y Atención a la Dependencia estableció entre otras medidas reducir un 15% las cuantías máximas de las prestaciones económicas por cuidados de entorno familiar, medida que entró en vigor en agosto de 2012. Aunque el citado Acuerdo permitía a las Comunidades Autónomas, en función de sus necesidades aumentar este porcentaje de reducción, la Generalitat, optó por no reducir más esta cuantía. Otro de los aspectos tratados en el Acuerdo del Consejo Territorial es la aprobación de los criterios por los que se correlaciona la cuantía de la prestación asignada y la capacidad económica del beneficiario de la misma.

*Estos aspectos se desarrollan, en el ámbito de la Comunitat Valenciana, en la Orden 21/2012 de la Conselleria de Bienestar Social por la que se regulan los requisitos y condiciones de acceso al programa de atención a las personas y a sus familias en el marco del sistema para la Autonomía y Atención a la dependencia en la Comunitat Valenciana en donde también se establece que las prestaciones concedidas con anterioridad a dicha Orden también habrán de adaptarse al nuevo criterio de correlación entre la prestación asignada y la capacidad económica del dependiente. Es más, el artículo 17.7 de la Orden señala que, como sucede en este caso, “la actualización de las cuantías de las prestaciones se fije por normativa, será aplicación directa, **sin necesidad de revisar o modificar la resolución de aprobación del programa individual de atención**”.*

L'article 1 de la Llei de la dependència crea un dret subjectiu per a les persones en situació de dependència en els termes establits en les lleis. Este dret es compon d'un nivell mínim, igual per a tots els espanyols, finançat exclusivament per l'Administració General de l'Estat (articles 1, 7.1r i 9 de la Llei). El Reial Decret llei 20/2012, de 13 de juliol, de mesures per a garantir l'estabilitat pressupostària i de foment de la competitivitat, ha establert l'aportació de l'Administració General de l'Estat per al finançament del nivell mínim de protecció.

Hi ha un segon nivell fixat mitjançant acords entre l'Administració General de l'Estat i cada comunitat autònoma (articles 8.2 i 10 de la Llei). El referit acord preveu, entre altres aspectes, el nivell mínim i les ajudes econòmiques per a facilitar l'autonomia personal. El Reial Decret llei 20/2012, de 13 de juliol, de mesures per a garantir l'estabilitat pressupostària i de foment de la competitivitat, va establir les intensitats de protecció dels serveis i les quanties màximes de les prestacions econòmiques dels diversos graus i nivells de dependència, com també l'aportació de l'Administració General de l'Estat per al finançament del nivell mínim de protecció.

Finalment, hi ha un tercer nivell de finançament exclusivament autonòmic (article 7.3r de la Llei 39/2006). Este tercer nivell a la Comunitat Valenciana va ser establert en un màxim d'un 15% addicional per a prestacions econòmiques (article 23.1.a de l'Ordre de la Conselleria de Benestar Social de 5 de desembre de 2007) i ha estat modificat per

L'autenticitat d'este document electrònic pot ser comprovada a https://seu.elsindic.com		
Codi de validació: *****	Data de registre: 09/05/2014	Pàgina: 2

l'Ordre 21/2012, de 25 d'octubre, de la Conselleria de Justícia i Benestar Social (article 23), per la qual es regulen els requisits i les condicions d'accés al programa d'atenció a les persones i a les seues famílies en el marc del Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència a la Comunitat Valenciana. Esta modificació estableix un nivell addicional de protecció que es concreta en algunes prestacions econòmiques (prestació vinculada al servei, prestació d'assistència personal, ...) i a persones beneficiàries de prestacions econòmiques, per a les quals el càlcul de la quantitat final de la prestació resulte inferior a 20 euros, que se'ls garantirà com a mínim la percepció d'este import.

El nivell addicional de protecció es finançarà amb càrrec als fons propis de la Generalitat, i no tindrà caràcter de dret subjectiu. (art. 23.2 de l'Orde 21/2012, de 25 d'octubre, de la Conselleria de Justícia i Benestar Social).

Els temes principals que ens ocupen en la present queixa són dos. El primer seria la revisió de la quantia de prestacions ja reconegudes, tot calculant la capacitat econòmica de les persones beneficiàries amb l'ús de dades de renda i patrimoni no actualitzades. El segon es referix al fet que no s'ha dictat una resolució administrativa d'un nou PIA per a actualitzar la quantia de la prestació, i que esta resulta sempre desfavorable per al beneficiari.

Quant al primer assumpte, la Resolució de 13 de juliol de 2012, de la Secretària d'Estat de Servicis Socials i Igualtat, per la qual es publica l'Acord del Consell Territorial per a l'Autonomia Personal i Atenció a la dependència, va establir, entre altres qüestions, els criteris mínims comuns per a la determinació de la capacitat econòmica personal dels beneficiaris i la seua participació econòmica en el cost dels servicis i prestacions del Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència. En l'article 2 s'estableix que la capacitat econòmica de les persones beneficiàries del SAAD es determinarà tenint en compte la seua renda i patrimoni.

En la mateixa Resolució s'estableix que la quantia mensual de les prestacions econòmiques per a cures en l'entorn familiar i suport a curador no professional s'establirà d'acord amb la capacitat econòmica de la persona beneficiària i proporcionalment al major grau de dependència, de conformitat amb la fórmula matemàtica següent:

$$CPE = (1.33 \times Cmax) - (0,44 \times CEB \times Cmax) / IPREM$$

En què:

CPE: Quantia de la prestació econòmica

Cmax: Quantia màxima de la prestació econòmica.

CEB: Capacitat econòmica del beneficiari

Quant al segon assumpte, l'actualització de les quanties de les prestacions reconegudes, la disposició transitòria tercera de l'Ordre 21/2012, de 25 d'octubre, de la Conselleria de Justícia i Benestar Social, per la qual es regulen els requisits i les condicions d'accés al Programa d'Atenció a les Persones i les seues Famílies en el Marc del Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència a la Comunitat Valenciana, estableix: "Les prestacions de dependència reconegudes abans de l'entrada en vigor de la present ordre hauran d'adaptar-se, si escau, al que esta disposa, i la conselleria

L'autenticitat d'este document electrònic pot ser comprovada a https://seu.elsindic.com		
Codi de validació: *****	Data de registre: 09/05/2014	Pàgina: 3

competent en matèria de benestar social haurà d'adoptar les mesures adequades per a determinar i aplicar les noves quanties d'estes prestacions.

Esta adaptació tindrà efectes econòmics a partir del dia 1 del mes següent al de l'entrada en vigor de la present Ordre, sense perjudici de la corresponent regularització en les nòmines mensuals”.

L'article 17.7 de l'Ordre 21/2012 estableix: “L'actualització de les quanties de les prestacions que es fixe per normativa serà d'aplicació directa, sense que calga revisar o modificar la resolució d'aprovació del programa individual d'atenció”.

Atenent al que disposa la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú: “L'Administració està obligada a dictar una resolució expressa en tots els procediments i a notificar-la siga quina siga la seua forma d'iniciació”. Tan sols estan exceptuats d'esta obligació “els supòsits de terminació del procediment per pacte o conveni, com també els procediments relatius a l'exercici de drets sotmesos únicament al deure de comunicació prèvia a l'Administració. (art. 42)

L'article 54.1. de l'esmentada Llei 30/1992, de 26 de novembre, estableix: “Hauran de ser motivats i amb una referència succinta de fets i fonaments de dret (entre d'altres):

- b. Aquells que **resolguen procediments de revisió d'ofici de disposicions o actes administratius**, recursos administratius, reclamacions prèvies a la via judicial i procediments d'arbitratge.

De tot allò que hem indicat fins ara podem concloure que, amb caràcter general, l'aplicació del Reial Decret llei 20/2012, de 13 de juliol, de mesures per a garantir l'estabilitat pressupostària i de foment de la competitivitat, ha implicat un retrocés significatiu en el desenvolupament de les polítiques de promoció de l'autonomia personal i atenció a la situació de dependència. Així, veiem que s'adopten, entre d'altres, mesures, com ara:

- Ajornament, fins l'1 de juliol de 2015, de l'accés al sistema d'aquells que obtenen una valoració de grau I i d'aquells que, tot i haver estat valorats en grau I nivell 2 abans del 31 de desembre de 2011, no se'ls ha reconegut la prestació abans d'esta data.
- Enduriment del règim d'incompatibilitat de prestacions i servicis.
- Notable disminució de les quanties de les prestacions econòmiques.
- La prestació per a cures en l'entorn familiar deixa de produir efectes retroactius per als qui, a l'entrada en vigor del RDL 20/2012, no hagen començat a percebre encara estes prestacions. A partir de l'entrada en vigor del RDL 20/2012, les esmentades prestacions reconegudes a favor d'estes persones queden sotmeses a un termini suspensiu màxim de dos anys.

- Passa a tenir caràcter voluntari el Conveni especial de persones curadores i, en conseqüència, les cotitzacions seran a càrrec exclusivament d'aquells que el subscriuen.
- Disminució de les intensitats de protecció dels servicis establits per a cada grau de dependència.

Este retrocés en el desenvolupament de les polítiques de promoció de l'autonomia personal i atenció a la situació de dependència es produïx en un context socioeconòmic que està comportant un empobriment general de la població i en particular de les persones i dels grups més vulnerables, com són, sens dubte, les persones valorades en situació de dependència. Les dades reflectides en l'informe sobre *Evolució del desenvolupament humà i la pobresa des de l'inici de la crisi (2006-2011)*, elaborat per l'Institut Valencià d'Investigacions Econòmiques, evidencien que a la Comunitat Valenciana ha augmentat l'índex de pobresa econòmica un 40% quant comptabilitzem les dades de 2006 a 2011, però un 70% si tenim en compte les dades del període 2008 a 2011. De la mateixa manera aporten dades que corroboren augments significatius en relació amb índexs de pobresa material, percentatge del nombre de pobres (per damunt de la mitjana d'Espanya), taxes de desocupació de llarga duració o persones en situació d'exclusió social.

El col·lectiu de persones dependents està sent afectat especialment per altres reduccions que els afecten simultàniament al que ja hem indicat sobre les prestacions de la dependència, i que es produïxen en l'àmbit social, sanitari, educatiu, d'inserció laboral, etc., fet que augmenta la situació de vulnerabilitat i per tant els riscos d'exclusió.

A la situació descrita caldria afegir les reduccions com a conseqüència de la normativa de la pròpia comunitat autònoma, de les quals destaquem:

- La important reducció del nivell addicional de finançament, en un moment d'especial dificultat econòmica de les persones beneficiàries. Si bé és cert que el referit nivell addicional té caràcter opcional i no implica dret subjectiu, no és menys cert que l'Administració autonòmica, atenent a la situació descrita, hauria de redoblar esforços per a garantir l'atenció a persones i grups en situació d'especial vulnerabilitat, com és el cas de les persones dependents.
- Les reduccions derivades de la implantació pràctica del Sistema d'Atenció a la Dependència a la nostra Comunitat (demores en la resolució d'expedient de fins a tres anys, revisions de propostes PIA d'expedients que han sobrepassat amb escreix els sis mesos sense ser resolts, persones que han mort sense haver obtingut la resolució PIA i que, igualment, s'havien sobrepassat els sis mesos legalment establits per a la resolució de l'expedient.)

A causa del tema que ens ocupa en esta queixa, hem de destacar una altra qüestió que agreuja encara més, si és possible, la situació de les persones en situació de dependència. La qüestió en concret és l'aplicació de la nova fórmula de càlcul de la quantia mensual de les prestacions econòmiques per a cures en l'entorn familiar i suport a curador no professional, establida segons la capacitat econòmica de la persona beneficiària i proporcionalment al major grau de dependència. La Conselleria de Benestar Social ha aplicat esta nova fórmula de càlcul amb la revisió d'ofici les

L'autenticitat d'este document electrònic pot ser comprovada a https://seu.elsindic.com		
Codi de validació: *****	Data de registre: 09/05/2014	Pàgina: 5

resolucions PIA preexistents. Per a calcular la capacitat econòmica de la persona beneficiària, la Conselleria de Benestar Social ha emprat les dades de renda i/o patrimoni que constaven en l'expedient, és a dir, sense haver-les actualitzat i sense tenir en compte que la situació econòmica de moltes d'estes persones pot haver estat afectada durant els últims anys, i, de fet, ho està.

Resulta paradoxal comprovar que el resultat de la revisió d'expedients, amb l'aplicació incorrecta per part de la Conselleria de Benestar Social de la nova fórmula matemàtica a expedients ja resoltos, en utilitzar dades de renda i/o patrimoni no actualitzades, està donant com a resultat, en tots els casos, disminucions de les quanties inicialment atorgades, algunes vegades especialment significatives. Pot ser il·lustratiu el cas de prestacions que tenien reconeguda una quantia d'un import de 398 euros i ara han estat reduïdes fins al mínim de 20 euros (una reducció del 95%, corresponent a la queixa núm. 201304045).

Pel que fa a l'expedient de la Sra. (...) resulta:

- Que es va resoldre el programa individual d'atenció, se li va assignar la prestació econòmica per a cures en l'entorn familiar i suport a curador no professional per import de 416'98 euros. Per tant, la valoració de la capacitat econòmica de la beneficiària s'ha calculat amb dades anteriors a esta data, ja que són les dades que consten en el seu expedient.
- Que la referida prestació econòmica se li ha revisat i se li ha actualitzat d'ofici per la Conselleria de Benestar Social, en aplicació de la normativa vigent tant d'àmbit nacional com autonòmic.
- Que la revisió de la quantia de la prestació ha donat com a resultat la disminució d'esta quantitat a 268'21 euros.
- Que les dades econòmiques utilitzades per a calcular la quantia de la prestació i, per tant, per a valorar la capacitat econòmica de la beneficiària, són les que constaven inicialment en l'expedient.
- Que la Conselleria de Benestar Social no ha requerit o no ha obtingut dades actualitzades de renda i/o patrimoni que permeten fer una valoració real i actualitzada de la capacitat econòmica de la persona beneficiària en el moment d'actualitzar la quantia de la prestació.
- Que, com que no s'ha requerit -per a l'actualització de les quanties de les prestacions (segons la normativa autonòmica)- que la Conselleria de Benestar Social emeta una nova resolució del PIA en què consten la fonamentació legal i les dades econòmiques utilitzades per al càlcul de la capacitat econòmica de la persona beneficiària, esta no ha tingut la possibilitat d'interposar recursos administratius i/o judicials en contra d'aquella als quals podria haver tingut dret, de manera que s'ha produït una veritable indefensió davant de les actuacions de l'Administració.

Per tant, **RECOMANEM** a la Conselleria de Benestar Social que, pel que fa al cas que ens ocupa:

1. Deixar sense efecte la revisió de la quantia de la prestació econòmica per a cures en l'entorn familiar i suport a curador no professional, i reintegrar a la persona beneficiària les quantitats que han estat deduïdes des de la seua aplicació.

L'autenticitat d'este document electrònic pot ser comprovada a https://seu.elsindic.com		
Codi de validació: *****	Data de registre: 09/05/2014	Pàgina: 6

2. Restablisca la quantia de la prestació econòmica preexistent segons resolució del programa individual d'atenció de la persona beneficiària.
3. Calcule la capacitat econòmica de la persona beneficiària amb dades de renda i patrimoni actualitzades.
4. Emeta una resolució administrativa de revisió de la quantia de la prestació i garantisca la seguretat jurídica de la persona beneficiària davant dels actes de l'Administració.
5. Amplie l'àmbit de protecció addicional que permet la llei a càrrec de la comunitat autònoma, en concret a tots aquells expedients la revisió dels quals done lloc a la disminució de la prestació econòmica de cures en l'entorn familiar i suport a curador no professional, i de manera general a la resta de prestacions i servicis que puguen ser afectats per la normativa estatal.

Li agraim que ens remeta, dins el termini d'un mes, el preceptiu informe en què ens comuniqui si accepta el suggeriment que fem o, si s'escau, que ens manifeste les raons que considere per a no acceptar-lo.

Perquè en prenga coneixement li fem saber, així mateix, que a partir de la setmana següent a la data en què s'ha dictat la present resolució, serà inserida en la pàgina web de la institució.

Atentament,

Emilia Caballero Álvarez
Síndica de Greuges de la Comunitat Valenciana e.f.